

Ο ΠΑΛΕΣΤΡΙΝΑ

ΚΑΙ Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η μικρή Ιταλική πόλη Παλεστρίνα, ή αρχαία Πραινέστη, κοντά στη Ρώμη, έγινε γνωστή και δοξάστηκε γιατί εκεί γεννήθηκε κι' έζησε μια από τις μεγαλύτερες και αγνότερες μουσικές μεγαλοφυίες, ο Τζιοβάννι Πιερλουίτζι, που πρόσθεσε στ' όνομα του το θ-νομα της γενετήρας του και στο τέλος έμεινε γνωστός σαν Τζιοβάννι Παλεστρίνα. Σήμερα η Πραινέστη είναι σχεδόν ένα χωριό αλλά καμαρώνει για το δοξασμένο της παιδί που το όνομά του έδωσε σ' ένα δρόμο της, το «κόροσ Πιερλουίτζι» και στόλιε το σπίτι του με την αναμνηστική έπιγραφή: «Στ' ό κτίριο τούθ βάθους αούθου τού σπιτιού γεννήθηκε και έμεινε ό Τζιοβάννι Πιερλουίτζι, πρίγκιπας τής μουσικής».

Πολύ λίγες πληροφορίες έχουν φθάσει ως έμας για τη ζωή του Παλεστρίνα. Γεννήθηκε κατά το 1526 σέ μια φτωχή οικογένεια με πολλά παιδιά. Από μικρός άρχισε τη μουσική του μόρφωση στό κόρο τής έκκλησίας και δεκαεσσάρων χρόνων έφυγε για νά σπουδάσει στη Ρώμη. Δέν είναι άπόλυτα γνωστό από ποιούς πήρε μθήματα όσον καιρό έμεινε εκεί' ένα έγγραφο όμως τής έποχής αναφέρει ότι σέ ηλικία δεκαοκτώ χρόνων έναγόρισε στην Παλεστρίνα και με συμβόλαιο άνάλαβε νά όπηρετεί λούδια την έκκλησία σάν οργανίστας και σάν δάσκαλος τραγουδιού για τσ παιδιά τής έκκλησιαστικής χορωδίας και για όλο τσ προσωπικό τής έκκλησίας. Μόλις είκοσιένος χρόνων, παντρεύτηκε με μια σωμαπολιτιά του από εύπορη οικογένεια και τότε είναι πιθανόν νά σύνθεσε τσ *Ricercari* του, κομμάτια για έκκλησιαστικό όργανο.

Τήν έποχή εκείνη άρχηρος τού καθολικισμού ήταν ό Πάπας 'Ιούλιος 3ος που πριν ήταν καρδινάλιος έπίσκοπος στην Παλεστρίνα. Έκει είχε τήν εύκαιρία ν' άκούει καθημερινά τσ νεαρό Πιερλουίτζι νά παίζει στην έκκλησία όργανο, νά διδάσκει και νά εκτελεί τις συνθέσεις του. Κι' όταν έγινε Πάπας, κάλεσε τού νέο μουσικό στη Ρώμη για ν' αναλάβει στό παρεκκλήσι Τζούλια τη μουσική μόρφωση των τραγουδιών των όποψηφίων για τήν παπική χορωδία τού παρεκκλήσιου τής Σιζτινας. Κι' έτσι, ό Παλεστρίνα, γεμάτος έλπίδες που τού έδινε ή καινούργια και ισχυρή προτοασία, άφησε τη θέση που είχε όποσχεθεί ότι θά κρατούσε στην πατριδα του όσο ζούσε και ήλθε νά έγκατασταθεί στη Ρώμη όπου έμελλε νά κληθεί όλη ή σταδιοδρομία του.

Στό 14ο και 15ο αιώνα, οι χορωδίες τών παπικών παρεκκλησιών άπαρτίζονταν σχεδόν άποκλειστικά από γάλλους μουσικούς. 'Αρχη έγινε σ' αυτό όταν ή έβρα του Πάπα μεταφέρθηκε τσ 1309 στην 'Αβινιόν τής Γαλλίας. Και μετά όμως από τήν έπιστροφή τού Πάπα στη Ρώμη τσ 1377, έξακολούθησε κι' άκόμα περισσότερο ή συρροή ξένων μουσικών, γάλλων, Ισπανών, φλαμανδών στη Ρώμη. Πολλοί από τούς πιο διάσημους εκπροσώπους τής γαλλοφλαμανδικής πολυφωνίας έμειναν στην 'Ιταλία ή τήν έποσκέπτονταν συχνά. Αυτοί έπηρεάσαν τήν ως τότε πολύ άπλη και λαϊκή σχεδόν Ιταλική μουσική παραγωγή. Τά έργα τους μπορούν νά θεωρηθούν σάν βάση τής θρησκευτικής μουσικής που άναπτύχθηκε άργότερα στη Ρώμη και άποτελοσαν τήν έποχή εκείνη

τσ κλασσικό όλικό τσ προορισμένο νά διαμορφώσει τούς νέους μουσικούς.

Η πρώτη μορφή μουσικής σύνθεσης που ξεπήδησε κάτω άπ' αούτη τήν έπίδραση ήταν τσ μαντριγκάλι, πολυφωνικό κομμάτι για τραγούδι ή σπανιότερα για όργανο με ένα τραγουδιστή, σχεδόν πάντα με έρωτικό περιεχόμενο. Τά πρώτα μαντριγκάλια δημοσιεύτηκαν τσ 1533 και τσ πρώτο τυπωμένο έργο τού Παλεστρίνα ήταν ένα μαντριγκάλι με τέσσερες φωνές που δημοσιεύτηκε τσ 1554 σ' ένα τόμο με τριάντα κομμάτια άλλων συνθετών.

Στό τέλος τούτου τού χρόνου, ό Παλεστρίνα, θέλοντας νά εκφράσει τήν εύγνωμοσύνη του στόν Πάπα, τού άφιέρωσε ένα τόμο με πέντε λειτουργίες για τέσσερες και πέντε φωνές και για ανταμοιβή του ό Πάπας τόν διόρισε τραγουδιστή τού παπικού παρεκκλησιού. Λίγους μήνες άργότερα με τού θάνατο τού Πάπα και τήν άνάρρηση στόν παπικό θρόνο τού Μαρκέλλου 2ου και τσ σόντομο θάνατό του, ό Παλεστρίνα σύνθεσε μια από τις φημισμένες λειτουργίες του, τήν περίφημη *Λειτουργία τού Πάπα Μαρκέλλου* για νά τιμήσει τή μνήμη τού μουσόφιλου αούτου Πάπα που άσχολήθηκε όχι μόνο με τη βελτίωση τής θρησκευτικής μουσικής αλλά και με κάθε καλλιτεχνικό ζήτημα με τσ ζωρρότερο ένδιαφέρον.

Ό διάδοχος τού Μαρκέλλου 2ου, ό αούτηρός Παύλος 4ος, ό αναβιωτής τής 'Ιεράς 'Εξέτασης, θέλησε νά καθιερώσει αούτηρότερος κανόνες στην 'Εκκλησία γενικά και στην αούτη τής Ρώμης και ν' άποδώσει όσους άπό τούς μουσικούς δέν ήταν κληρικοί και ήταν παντρεμένοι. 'Ό Παλεστρίνα σάν μαντριγκαλίστας, δέν ήταν πολύ άγαπητός στόν Πάπα που πίστευε ότι οι μουσικοί του έπρεπε ν' άφιερώνουν όλο του τσ τάλαντο στην όπηρεσία τής 'Εκκλησίας και νά μήν καταπιάνονται με κοσμικά έργα. Κι' έτσι ό πιο προικισμένος μουσικός τής παπικής αούλης, ό Παλεστρίνα, που τότε άκριβώς είχε δημοσιεύσει τσ *Πρώτο βιβλίο με μαντριγκάλια με τέσσερες φωνές*, άφησε τσ παπικό παρεκκλησίον και δέν άργησε νά διοριστεί άρχιμουσικός στην έκκλησία τού 'Αγιού 'Ιωάννη τού Λατερανού όπου έμεινε πέντε χρόνια. Η μουσική του θησαυρία, θρησκευτική και κοσμική, αούτης τής έποχής είναι πλουσιώτατη. Συνθέσε τσ δεύτερο βιβλίο των *Θρήνων* του, τόν όμο *Πιστός Σταυρός*, πολλά *magnum* με τέσσερες και πέντε φωνές, λειτουργίες καθώς και τσ *δεύτερο βιβλίο με μαντριγκάλια* που δημοσιεύσε τσ 1557 και άλλα πολλά μαντριγκάλια που έγραψε σέ στίχους τού Πιτράρχη και άλλων 'Ιταλών ποιητών.

Τσ 1561, ό Παλεστρίνα άνάλαβε τη μουσική διεύθυνση στην έκκλησία τής *Santa - Maria - Maggiore* όπου έμεινε δέκα χρόνια. Στη γόνιμη αούτη περίοδο τής ζωής του, σύνθεσε τόν *Πρώτο τόμο με μετέτα για τέσσερες φωνές*, τόν *Πρώτο τόμο με μετέτα με πέντε, έξη και έπτά φωνές*, τσ δεύτερο και τρίτο βιβλίο με *Λειτουργίες*, άφιερωμένες στό Φίλιππο 2ο τής 'Ισπανίας, και άλλα πολλά έργα που δημοσιεύτηκαν τσ πρώτο άργότερα ή και μετά τού θάνατό του, όπως π.χ. τσ τριτό βι-

βλίο των Θρήνων που δεν είχε έκδοθει μέχρι τον 19ο αιώνα. Και κάθε τόσο δημοσιεύονταν μαντρινγκάλια του, ένα - ένα ή και περισσότερα μαζί με έργα άλλων συνθετών. "Ένα από τα καλλιτέρα του είναι και το μαντρινγκάλι σε δύο μέρη *Selv' ansa* που το σύνθεσε το 1571 για τον εορτασμό της νίκης του παπικού στόλου ενάντια στους Τούρκους στη ναυμαχία της Ναυπάκτου.

Τη χρονιά εκείνη χάρηψε ή θέση του αρχιμουσικού στο παρκελλήσι Γζούλια στον Άγιο Πέτρο που άλλοτε την κατείχε ο Παλεστρίνα. Αναδιορίστηκε λοιπόν εκεί και έξ αίτιας αυτής της θέσης δημιουργήσε στενές σχέσεις με τον άγιο Φίλιππο Νέρι, άρχηγ μιάς θρησκευτικής οργάνωσης στη Ρώμη. Σίχως συγκεντρώσεις τους έφραξε πολλές κόσμοσ κάθε ηλικίας και τάξης και στην «αίθουσα προσευχής» ή «κράτοριος» έκτελούσαν μουσικά κομμάτια του Παλεστρίνα και άλλων συνθετών. Άργότερα ή λέξη «κράτοριος» πέρασε στη μουσική ορολογία και χαρακτηρίζει ένα είδος θρησκευτικής αλλά όχι λειτουργικής μουσικής σύνθεσης και ή άρχη της ανάπτυξης στα ευλαβικά δίσματα των συγκεντρώσεων αυτών.

Την εποχή εκείνη ή έκκλησιαστική μουσική είχε παρεκκλίσει από το σκοπό της. Το Συμβούλιο των Τριάντα που δικαιοδοσία είχε να κανονίζει το τυπικό της καθολικής λειτουργίας και τη διοίκηση του παπικού παρεκκλησίου, ασχολήθηκε με τη βελτίωση της θρησκευτικής μουσικής που παίζει τόσο ρόλο στην καθολική λειτουργία. Τόση όμως ήταν ή νουβεία της με έργα καλύτερης ποιότητας, που έγινε σκέψη να κατοργηθεί όλοένα ή μουσική από την έκκλησία. Ο Παλεστρίνα με την άνωτερη και άγνή μουσική του δημοιουργία βοήθησε πολύ στην έξυλιανση της έκκλησιαστικής μουσικής και γι' αυτό θεωρείται ο σωτήρας της και ή προσομοίωση της καθολικής μουσικής τέχνης.

Σίγα - σίγα ο Παλεστρίνα άρχισε να ξεφεύγει από την έπίδραση της γαλλοφλαμανδικής σχολής που άγαπούσε την περίπλοκη μορφή και τα μουσικά τεχνάσματα, κι' έγινε ή ψυχρή πλειάδα των Ιταλών συνθετών που βαθμιαία πραγματοποιήσαν τη μεταρρύθμιση της έκκλησιαστικής μουσικής. Τώρα πιά κυριαρχεί ή ξεχωριστή τάση του Ιταλικού πνεύματος προς τη σαφήνεια, την κομψότητα και την έκφραση των ήρεμων κι' ευλαβικών αίσθημάτων. Την έκφραση αυτή την εξιδανίκευσε σε τέτοιο βαθμό ή τεχνοτροπία του Παλεστρίνα που μετά άπ' αυτόν έγκραταλείφθηκε όλοένα άφοδ κανέναν πιά δέ μπορούσε να τον ξεπεράσει. Το έργο του παραμείρησε για πολλόν καιρό άλλα όστερα από τόσες έπιτυχίες ή χρεωκοπίες νεώτερων μουσικών σχολών, έλωμφε και πάλι γεμάτο κέλλος, πάντα νέο και άγνό για να δώσει το ώραιότερο μάθημα όμορφιάς στις κατωπινές γενιές.

Ο Παλεστρίνα είχε την ευχίτια να έκτιμηθεί ή ίδιοσφία του από τους συγχρόνους του που μπερσαον πολύ ναρίς να διοκρίνουν την άνωτερότητα του πνεύματός του. Έξρησε μιά άκούραστη ζωή, άφιερωμένη στη δουλειά και πήρε την ώραιότερη ανταμοιβή που έπιθυμεί κάθε καλλιτέχνης: δοξάστηκε όσο ζούσε ακόμα. Οι έκδηλώσεις σεβασμού καθώς και ή ύλική βοήθεια από μέρους των βασιμαστών του δεν του έλειψαν ποτέ. Άν και είχε μεγάλη οικογένεια, ή ζωή του ήταν άνετη. Έκτός από το μισθό του, είχε και ίσοβία τιμητική έπιχορήγηση από τον Πάπα, έκτακτα δώρα, τα κέρδη από την πώληση των έργων του και ήγεμονικά

δώρα κάθε φορά που άφιέρωνε ένα έργο του σε ίσχυρό πρόσωπο, βασιλιά, πάπα ή πρίγκηπα.

Σ' ένα τομο μωτότερον που δημοσιεύεται το 1572 ο Παλεστρίνα έβαλε κοντά στα δικά του έργα, κομμάτια του άδελφού του Σίλλα Πιερλουίτζι και των δυό νεαρών γιών του, Ροδόλφο και Άγγελο. Μέσα στον ίδιο χρόνο έχασε τον άδελφό του και τον πρώτο του γιό ηλικίας 22 χρόνων. Μετά τέσσερα χρόνια πέθανε κι' ο δεύτερος γιός στα 22 του κι' αυτός χρόνια, άφηνοντας δύο παιδιά που κι' αλά πέθαναν μέσα σε λίγες έβδομάδες. Το 1580 ο Παλεστρίνα έχασε τη γυναίκα του όστερα από 33 χρόνια συμβίωση. Μέσα στο βιβλίο με τα θρησκευτικά μαντρινγκάλια, όκτώ κομμάτια σε σίχους των Παρθένων του Πετράρχη είναι έμπνευομένα άπ' αυτά τα πένθη που συνταράζανε τη ζωή του μεγάλου μουσικού.

Το 1582 ο Παλεστρίνα άφιέρωσε τον τέταρτο τόμο με λειτουργίες στον Πάπα Γρηγόριο 13ο και μετά δυό χρόνια το τέταρτο βιβλίο με ωτάτα για πέντε φωνές, γραμμένα άνω από 'Άσσια Άσμάτων. Άπ' αυτή την έποχή κι' έμπρός άποφασίζει να μί αναγράψει κοσμικό έργο και άφιερώνει όλη τη μεγαλοφύτα του στη θρησκευτική μουσική.

Το 1585 άφιέρωσε στον Πάπα Σίξτο 5ο τρεις λειτουργίες και τον πρώτο τόμο των Θρήνων του. Η φήμη του Παλεστρίνα άρχισε να εξαπλώνεται και στο έξωτερικό, ιδιαίτερα στη Γερμανία, Ισπανία και Πορτογαλλία όπου έγιναν πολλές άναδημοσιεύσεις έργων του. Ήταν από τα πρώτα μέλη της Μουσικής Έταιρίας της Ρώμης, της κατοπινης 'Ακαδημίας της Άγίας Καικιλίας και ο σύντροφός του στον έκτισμόν σόν άληθινό άρχηγό τους και τον άποκαλούσαν «Όκεανό που σ' αυτόν καταλήγουν όλοι οι ποταμοί». Με τις συνθέσεις του και με τη διδασκαλία του είχε γίνει έξέχουσα φαινομενία και είχε δημιουργήσει γύρω του μιά άτμοσφαιρα ευλαβικού θαυμασμού.

Το 1593 ο Παλεστρίνα δημοσιεύσε τις Θυσίες του σε δυό τόμους και τις Λιτανείες. Το δεύτερο βιβλίο με θρησκευτικά μαντρινγκάλια που έ πρόσφερε την Πρωτοχρονιά του 1594 στη μεγάλη δουκία της Τοσκάνης ήταν το κέκονο τραγουδί του. Μετά ένα μήνα ο θάνατος τον βρήκε ενώ τόπωνε το έβδομο βιβλίο με λειτουργίες του. Στόν ένταφιασμό του, οι φάλατες του παπικού παρεκκλησίου έκτέλεσαν ένα Ρέκβιεμ και στο φέρετρό του τοποθέτησαν μιά χάλκινη πλάκα με τη λατινική έπιγραφή:

Ίωάννης Πιερλουίτζι
από την Πρανίση
Πρίγκηπας των Μουσικών

Ο γιός του Ίτζινο, το μόνο παιδί που του ζούσε, φρόντισε για την έκδοση των άνέκδοτων έργων του πατέρα του. Και ο έπανεκδοτός των παλιών έργων του γίνονταν άθρόες επί είκοσι περίπου χρόνια μετά το θάνατό του. Άλλά τότε άρχισε να γίνεται μιά έπανόσταση στη μουσική. Η καθορά φωνητική πολυφωνία, χωρίς συνοδεία, άρχισε να φαίνεται σαν ένα είδος παλιάς μόδας στο κοινό που παρακολούθησε μ' εύχάριστητα τα μουσικά δράματα και τις συμφωνίες της Βενετσιάνικης Σχολής. Η καινούργια μόδα της μονωδίας που ένδουσε την έπίδειξη της άτομικής δεξιοτεχνίας του τραγουδιστή χρησιμοποίους πολύ τους διάφορους τρόπους διακόσμησης (ornementation) που έπιγαν τις πλαστικές γραμμές της μελωδίας. Οι

έκδότες ξανατύπωναν τα έργα του Παλεστρίνα με συνβολεία ενός μπάσου οτιδήποτε ή παραμόρφωσαν το κέντρο ή ἀτέλειωτους λαρυγγισμούς. Έτσι το κομμάτι έχανε τόν πολυφωνικό του χαρακτήρα απ' αυτές τις παραλλαγές τις δλότελα ξένες προς το παλαιστρινικό ύφος.

Όσοιαστικά τα έργα του Παλεστρίνα ξμειναν για πολλά χρόνια στη λημονία και κατέντησαν γ' ακούγονται μόνο στο παρεκκλησια Σιζίνια και στο τέλος μόνο στις ακολουθίες της Μεγάλης εβδομάδας. Κι' εκεί έτρεχαν οι πιστοί του θαυμαστές κι' οι άληθινοί γνώστες του έργου του, όσοι βρίσκονταν ή ήταν πρασιτικοί στη Ρώμη.

Στις αρχές του περασμένου αιώνα άρχισε ο κόσμος νά δείχνει περισσότερο ενδιαφέρον για τη μουσική του Παλεστρίνα. Με πρωτοβουλία του βασιλιά της Πρωσίας μια ανάγλυφη αναπαράσταση της μορφής του στήθηκε στο Καπιτώλιο της Ρώμης. Ο Γερμανός συνθέτης Carl Löwe έγραψε ένα όρατόριο με θέμα τη ζωή του μεγάλου μουσικού της Άναγέννησης. Άργότερα κατά το 1780, έγιναν οι πρώτες αξιόλογες εκδόσεις έργων του κι' αυτές έδωσαν το σόνθημα για την αναβίωση της παλεστρινικής μουσικής. Άρχισαν συστηματικές έρευνες σε δημόσιες βιβλιοθήκες και σε εκκλησίες της Ρώμης και βγήκε στο φως ένας δλόκληρος κόμος άγνωστης όμορφιάς θεμάτων κάτω από τη στάχη τών αίωνων. Τά αντίγραφα τών έργων του λημονημένου μουσικού άρχισαν νά πλουτίζουν τις ιδιωτικές συλλογές και τις δημόσιες βιβλιοθήκες.

Η μεγάλη έκδοση τών έργων του Παλεστρίνα τελείωσε το 1894 και έπεσε άκριβός πάνω στον έορτασμό της τρίτης εκατονταετηρίδας από το θάνατό του που γιορτάστηκε ο' όλη τη μουσική όφηλο με έκτελέσεις έργων του. Η πατρίδα του, ή πόλη Παλεστρίνα, τίμησε το ζακουστό παιδί της με λαμπρές γιορτές κι' με την έκτέλεση στη μητρόπολη της Λειτουργίας του Πάπα Μαρκέλλου. Στη Ρώμη σε μια αίθουσα του Βατικανού, ο Πάπας Λέων 13ος, περιστοιχισμένος από το πλήθος τών καρδινάλιων, παρακολούθησε συναυλία με έργα θρησκευτικά και κοσμικά του μεγάλου Πιερλουίτζι, που έκτέλεσαν τραγουδιστές από τις τέσσερες εκκλησίες της Ρώμης, όπου είχε κυλίες ή σταδιοδρομία του συνθέτη. Στη Γαλλία, ο συνθέτης Charles Bordes, όργανιστας στην εκκλησία Saint - Gervais στο Παρίσι, έγκαινισσε τη Μεγάλη Πέμπτη του 1891 άκρόσεις έργων Παλεστρίνα. Στη Δρέσδη, όταν ο Βάγκνερ ήταν στην αλή του βασιλιά της Σαξονίας, έκανε μεγάλες προσπάθειες για νά βάλει στο βασιλικό παρεκκλησίη την πραγματική θρησκευτική μουσική «a capella». Άν και οι κόποι του δέν καρποφόρησαν, ωστόσο ή έπαφή του αυτή με την παλεστρινική μουσική του άφησε βαθιά έντύπωση που είναι φανερή στα έργα του της εποχής έκείνης. Η γοητεία που ένιωθε ένωνα φαίνεται στο φυλλάδιό του που κυκλοφόρησε το 1861 με τόν τίτλο «Η Μουσική του Μέλλοντος και που περιέχει την περίφημη περιοπή για το μεγαλείο της άρχαιας εκκλησιαστικής μουσικής: «Γιά το γνώστη, ο ζεσημένος ήτης Ιταλικής μουσικής άρχίζει από τη διάδοση της όπερας στην Ιταλία.

Ο Ισχυρισμός αυτός, με την όλοφάνερη αλήθεια του, θα πείσει κάθε πνεύμα που έχει άποκτηση τέλεια γνώση του ύφους, του πλούτου, του άνεπιωτου έκφραστικού βάθους της Ιερής μουσικής στην Ιταλία κατά τούς περασμένους αιώνας. Ποιός θα μπορούσε, π.χ. άφου άκούσει το *Stabat maller* του Παλεστρίνα, νά άναγνωρίσει την Ιταλική όπερα σόν νόμιμη κόρη της όλοφάνερης αυτής μητέρας;».

Γενικά ή Γερμανία βοήθησε όσο κομιά άλλη χώρα στη διάδοση της παλεστρινικής μουσικής και με τις πολυάριθμες χορωδίες της και το μεγάλο σύλλογο τών καθολικών μουσικών, το «Caecilienverein», γύρισε επίσημα το έπιβλητικό αυτό ίωβαλοίο μάς τέχνης που τρεις αιώνας ζωής και δύο αιώνας λημονίας δέ μπέρεσαν νά μειώσουν την αώνια όμορφιά της.

Την πρώτη θέση στην εκκλησιαστική μουσική του Παλεστρίνα κατέχουν οι λειτουργίες. Έγραψε περισσότερες από ένενήντα με θέματα παρμένα από το γρηγοριανό μέλος και από το λαϊκό τραγούδι. Έγραψε περισσότερα από τετρακόσια μετότα για τέσσερες, πέντε, έξη και έπτά φωνές, ύμνος, magnificat, θρήνος κι' άμαεσά τους το μεγαλύτερο *Stabat maller*.

Τά κοσμικά του έργα είναι πίο πολύ μαντριγκάλια που πολλά έγιναν για νά παιχθούν σε πριγκιπικούς ή όρχοντικούς γάμους. Κι' έδο, όπως και στην εκκλησιαστική μουσική, κυριάρχει το ίδιο πνεύμα. Όλο το έργο του ο Παλεστρίνα το βάσεις στις πολιές έπιστημονικές μεθόδους τών προκατόχων του γαλλοφλομανδών που τις έκανε έμιας δικής του, άφου τις χειρίστηκε με τρόπο εκφραστικό και με λεπτότητα δλότελα προσωπική, για νά δημιουργήσει έργα άπλότητος τελειότητας.

Σήμερα το όνομα του Παλεστρίνα είναι συνώνυμο με μια ίδιαίτερη τεχνοτροπία, με μια ξεχωριστή σχολή, την πολυφωνική σχολή του τραγουδιού που συνέχισαν οι μαθητές του και οι μιμητές του, άκόμη και οι αντίπολοί του. Όταν λέμε παλεστρινική μουσική, έννοούμε τις σκέψεις και τις μεθόδους σύλληψης και έκφρασης που δημιουργήσαν μια καινούργια γλώσσα μέσα στη μουσική. Και ο Βίκτωρ Ούγκώ, μέσα στον άπέραντο θαυμασμό του για τόν Παλεστρίνα, πιστεύει ότι άπ' αυτόν πρωτογενήθηκε ή μουσική όπως δείχνουν οι παρακάτω στίχοι του από τη συλλογή του «Ακτίνας και Σκιές :

Παλεστρίνα, δάσκαλε δυνατέ, πνεύμα παλαιό,
της άρμονίας μεγάλε πατέρα, ταπεινά σε χαιρετώ!
Άπ' τά χέρια σου όλη αυτή ή μουσική κυλάει,
Ίδιο ποτάμι όρημτικό θνητούς που έδειψαί!

Γιατί ο Μπετόβεν και ο Γκλόκ που όνειρατα
[γνευόυνε,
Έσκύφανε άπ' τούς χυμούς της ρίζας σου νά
[πιονει!

Κι' ο Μότσαρτ, ο πνευματικός σου γιός, έπήρε
[από σένα

Τη λόρα αυτή την άγνωστη ως τότε στόν καθένα,
Πίο ριγηλή άπ' το σπαρτό στ' άγέρι του χαιώμα,
Τών δακτυλιών σου γέννημα στο δεκατόετο
[αίώνα!